

Илија ПСАЛТИРОВ

ЛЕКЦИЈА - ДЕМОКРАТИЈА!!!

Не можам да се смирам со она што неодамна беше прикажано на сите светски ТВ-станции, каде британски војници брутално тепаа малолетни деца во Ирак, додека снимателот, исто така, војник, крвнички се смееше и ги поттикнуваше своите колеги да продолжат со тепањето. Одвратно! Ако е тоа начинот на кој се спроведува демократијата во светот, тогаш нешто не е во ред со таа концепција. Истите тие кои нам ни продаваат демократија, покажуваат како не треба да изгледа демократијата. Нè учат како треба да ги почитуваме човековите права, а тие не ги почитуваат. Нè учат на почитување на верските разлики, а токму тие не ги почитуваат. Ова второто се однесува на карикатурите во данскиот печат, кои се однесуваат на пророкот Мухамед. Брука! Што човек да каже, кога очигледно некои работи се целосно помешани во овој свет. Ако некој од некој треба да учи, тоа сигурно се токму тие "демократии", кои треба да видат како оваа мала Македонија, и покрај фингирираниот конфликт кој го имаше пред неколку години, е пример за тоа како различни религии можат да опстојат почитувајќи се една со друга. А дека тоа е така ќе ви доловам со личен пример. Бидејќи имам многу пријатели од муслиманска вероисповест, без исклучок за секој верски празник, христијански или муслимански, ние си разменуваме честитки, што не го правиме од чиста куртоазија, туку искрено, како што тоа го прават вистински пријатели. Кога го посетив мојот пријател оца, кој живее во Сарај, со задоволство ја посетив и старата

џамија и дознав дека на само неколку километри од центарот на Скопје постои објект кој е стар 5 века. Ми беше драго што бев побогат за едно искуство, кое ми откри и една нова димензија на културното наследство на Македонија. Чувството да се сподели радоста на празнувањето, со некој кој не го празнува истиот празник, е навистина прекрасно. Но, колку тоа чувство го имаат и оние кои нам ни даваат лекции за демократија? И за ова ќе се послужиам со пример. Имено, пред 4 години, додека бев на постдипломски студии на Колеџот на Европа во Варшава, институција која е престижна и високоценета, имав можност да студирам со луѓе од различни култури, религии и нации. Имавме обичај да одржуваме национални вечери, каде секоја држава ги презентираше своите национални вредности и навистина беше убаво искуство да се ужива во јадењата и во националните пилјаци на различни држави, но и да се сподели радоста за некој празник или убав настан. Кога ракетарките на "Кометал Ѓорче Петров" станаа европски шампиони сите, без исклучок, ми честитаа и со мене ја споделија радоста, како што и јас ја споделував радоста со моите полски пријатели за успехите на нивниот ски-скокач Малиш. Сè беше убаво до моментот кога одговорните од Колеџот на Европа, додека ја приредуваа свечената вечера за католичкиот Божиќ, истовремено не го утврдија и терминот за почнување на вториот семестар, наложувајќи сите да бидеме во Колеџот најдоцна до 7 јануари. Реагирав кај одговорните велејќи им дека кај православните верници е обичај на Бадник

да бидат дома со фамилијата и да го слават Божиќ заедно со најблиските и дека би било в ред на сите студенти, кои го слават овој празник, да им дозволат уште два-три дена повеќе да останат во своите земји. Но, за жал, не се одсваа на мојата реакција и морав заедно со српските и со руските студенти да се вратам во Колеџот токму за време на нашиот Божиќ. Бев револтиран од непочитувањето на нашиот празник и токму тогаш ми се појави дилемата колку навистина Европа ги почитува разликите меѓу различните вери, уште повеќе што мојот колега од Албанија, исто така, не можеше соодветно да го прослави својот Курбан Бајрам. Дека во таа Европа и не е сè така демократско покажуваат и многу други примери, како нерешениот статус на руското малцинство во дел од балтичките земји, кои веќе се дел од Европската унија, а да не ја спомнуваме Грција, која не сака ниту да слушне за постоењето и за евентуалното признавање на Македонците. Што е со Баскијското прашање, или со она на Корзиканците...??? Или, пак, таканаречените "Европски стандарди" важат само за оние земји кои претендираат да станат дел од ЕУ, а не и за постојните земји-членки!?

Познавајќи ги состојбите во ЕУ, можам слободно да констатирам дека многу земји-членки на Унијата треба да учат од нас и кај себе да применат дел од нашиот Устав, зашто во многу работи сме далеку подемократски дефинирани, отколку што може да си замислат. Почитувањето на човековите права, почитувањето на различната национална или верска припадност, почитувањето на

разликите е човечка доблест, која не секогаш мора да е регулирана со закон. Мене лично, на пример, не ми е потребен закон кој ќе ме натера да ги почитувам тие разлики, зашто сум воспитан да живеам со тие разлики и да ги почитувам луѓето не по тоа што се и од каде се, туку по тоа дали се луѓе или се нелуѓе. А многумина кои изигруваат емисари и ни делат лекции по спомнативе прашања, немаат ниту грам човечност во себе, зашто ним најважно од сè им е да си ги лапнат дневниците и да го спроведат она што некој им го зацртал во политичката агенда, без да водат грижа за тоа како тоа е прифатено од мнозинството граѓани во Македонија. Подобро ќе им биде на истите тие европски политичари малку да погледнат и во своите дворови, па да реагираат исто така како што реагираат и на некои настани во нашиов регион. Би сакал да ги видам тие господа како ги критикуваат британските војници, кои се изживуваа врз децата во Ирак или да излезат јавно и да ги критикуваат новинарите, кои стојат зад карикатурите во данскиот печат, наместо да се правдаат со правото на "слобода на печатот".

На крајот на краиштата, кој ја дефинира демократијата? Она што за едни е демократија во светот, за други е ропство. Она што за едни е правилно, за други не е. Каде е тука вистината за демократијата? Или, пак, демократија е сè она што сметаат големите сили дека е правилно според нив и дека исклучително така треба да функционира цел свет!? Навистина понекогаш не ми е јасно кој на кого треба да му продава демократија... Дали Западот на нас, или ние на Западот?